Eiceldonatie

Binnen het Centrum Voortplantingsgeneeskunde Brabant (CVB) is het mogelijk zwanger te raken via eiceldonatie. Eiceldonatie is, na stimulatie en eicelpunctie, het afstaan van eicellen door een vrouw (donor). Het doel hiervan is een zwangerschap bij een andere vrouw (ontvangster of wensmoeder) mogelijk te maken. De benodigde zaadcellen komen van de partner van de ontvangster (wensvader).

Eiceldonatie

Eiceldonatie bieden wij aan in de volgende situaties:

- Ontbreken van (benutbare) eigen eicellen, bijvoorbeeld bij een vervroegde overgang of na bestraling of chemotherapie
- Genetische afwijkingen bij de wensmoeder (bijvoorbeeld een draagster van erfelijk overdraagbare ernstige ziekten of wanneer mogelijk een te hoog risico bestaat op een kind met aangeboren afwijkingen waardoor het niet levensvatbaar is.)
- Te weinig eicellen of slechte kwaliteit embryo's bij eerdere IVF/ICSI behandelingen.

Voor alle indicaties geldt een leeftijdsgrens van 49 jaar voor de wensmoeder.

Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting

Anonieme zaadcel- of eiceldonatiedonatie is sinds 1 juni 2004 niet meer toegestaan in Nederland. Sinds die datum is de "Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting" van kracht. Een kind heeft in Nederland het recht om te weten van wie hij of zij afstamt. Sinds de wet van kracht is, vindt een landelijke registratie plaats. Dit houdt in dat alle donatie-procedures uitgevoerd in onze kliniek waaruit een doorgaande zwangerschap is ontstaan, in deze databank geregistreerd worden. De gegevens worden bewaard en beheerd door Het College donorgegevens kunstmatige bevruchting (Cdkb, voorheen Stichting donorgegevens kunstmatige bevruchting). Alle persoonsgebonden identiteitsgegevens (zoals naam, adres en geboortedatum) van donor en ontvangster worden geregistreerd, tevens de datum van de behandeling. Van de donor wordt verder een uitgebreid donorpaspoort vastgelegd waarin naast de persoonsgegevens ook medische, fysieke en sociale gegevens worden beschreven.
Per 1 april 2025 is de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting gewijzigd. In de registratie van het Cdkb krijgt iedere eiceldonor een eigen donorcode. Aan een donorcode mogen maximaal 12 moedercodes gekoppeld worden. een donor mag niet meer ingezet worden in Nederland als alle moedercodes gebruikt zijn.
Per 1 januari 2025 meldt het CVB een donor direct aan bij het Cdkb, nog vóór de start van het behandeltraject. Het Cdkb zal in het register controleren of deze donor niet reeds gekoppeld staat aan 12 moedercodes. Is er nog een moedercode vrij voor deze donor, dan krijgt het CVB toestemming om deze donor te gebruiken. Een moedercode wordt dan door het CVB gereserveerd. Wanneer een behandeling leidt tot een succesvolle zwangerschap, wordt de moedercode definitief gekoppend aan deze vrouw. Als een moeder met een moedercode op een later moment nog een kind wil van deze donor, dan kan dat.
Wanneer blijkt dat deze donor reeds gekopped is aan 12 vrouwen (alle moedercodes zijn bezet), mag het CVB deze donor niet gebruiken en zal er een nieuwe donor gekozen moeten worden. Een uitzondering vormen de vrouwen die al een kind hebben van deze donor.

Inzage in gegevens

Totdat het kind 12 jaar is, mogen alleen de ouders gegevens uit het donorpaspoort van de donor opvragen. Vanaf 12 jaar mag het kind de gegevens uit het donorpaspoort opvragen. Is het kind 16 jaar of ouder? Dan mag het zowel het donorpaspoort als de persoons-identificerende gegevens van de donor opvragen (zie: www.donorgegevens.nl). Dit betekent niet dat een kind ook het recht heeft op fysiek contact met de donor. Een donor heeft het recht om dit te weigeren.

1685 260113

De keuze van de donor

Als donor komt een vrouw in aanmerking die de ontvangster persoonlijk kent en haar hulp vrijwillig heeft aangeboden. De donor dient aan de volgende criteria te voldoen:

- Zij biedt vrijwillig haar hulp aan.
- Zij heeft bij voorkeur een voltooid gezin.
- Zij is geen draagster van bekende ernstige erfelijke aandoeningen.
- Zij heeft de consequenties van haar keuze goed doordacht.
- Zij is gezond en de behandeling levert geen extra risico op voor haarzelf.
- Zij is bij voorkeur jonger dan 38 jaar en niet ouder dan 40 jaar.
- Er bestaat een redelijke kans op een goede eicelopbrengst na stimulatie.
- Zij is bereid een contract te tekenen waarin zij afstand doet van haar eicellen verkregen middels eicelpunctie ten behoeve van de wensmoeder
- Zij is niet besmet via eiceldonatie overdraagbare infecties
- Zij is bereid een vragenlijst bestemd voor de registratie bij het Cdkb, ingevuld terug te sturen.

Uit bescherming van de donor wordt bij voorkeur niet meer dan tweemaal gebruik gemaakt van dezelfde donor.

Praktische uitvoering

De wensouders en de eiceldonor (en eventuele partner) moeten samen een afspraak maken op het CVB voor een intakegesprek bij een fertiliteitsarts met als aandachtsgebied donatie.
Tijdens het eerste gesprek wordt aandacht besteed aan de medische en psychosociale achtergroend van zowel de wensouders als de eiceldonor.
Bij de wensouders vindt een oriënterend vruchtbaarheidsonderzoek (OFO) plaats. Het OFO bestaat uit een vaginale echo, bloedonderzoek en zaadonderzoek. De eiceldonor krijgt een afspraak om vroeg in de cyclus een echo en bloedonderzoek te laten verrichten om te beoordelen of er een redelijke kans bestaat op een goede eicelopbrengst na stimulatie. De donor wordt voorafgaand aan elke behandeling gescreend op infectieziekten. Daarnaast verwijst de arts de wensouders en de donor (indien van toepassing met partner) naar een klinisch psycholoog voor counseling rondom eiceldonatie. Je dient je te realiseren dat er geen (juridische) overeenkomst bestaat tussen de wensouders en een donor. Een donor kan zich op elk moment terugtrekken. Het is belangrijk dat je elkaars verwachtingen bespreekt en deze officieel laat vastleggen in een contract voor aanvang van het traject.

Wanneer counseling en onderzoek geen bezwaren opleveren, bespreekt de arts het behandelplan met de wensouders en de donor en zet het traject in gang. De eiceldonor geeft akkoord voor de behandeling en tekent het contract waarin toestemming wordt verleend voor het gebruik van haar eicellen ten behoeve van de wensmoeder. Er volgt een afspraak bij de fertiliteitsverpleegkundige voor een intakegesprek en spuitinstructie.
De eiceldonor doorloopt het behandeltraject verdeeld in hormoonstimulatie en eicelpunctie. Hormoonstimulatie houdt in dat zij zichzelf dagelijks met hormoonsputijes gaat injecteren met als doel meerdere eiblaasjes te laten groeien. De donor komt gemiddeld 3 à 4 keer per behandeling naar het CVB voor echo's om de groei van de eiblaasjes te controleren. Wanneer de eiblaasjes groot genoeg zijn, wordt de punctie afgesproken. Tijdens de punctie worden de eiblaasjes via de schede aangeprikt en leeggezogen. In het laboratorium worden de verkregen eicellen samengebracht met de zaadcellen van de wensvader. Indien de bevruchting succesvol verloopt en er een goede embryo-ontwikkeling is, wordt bij de wensmoeder het mooiste embryo teruggeplaatst. Voorafgaan aan deze terugplaatsing krijgt de wensmoeder medicijnen om de baarmoeder geschikt te maken voor een eventuele innesteling van het embryo. Na 15 dagen weten we of er een zwangerschap is ontstaan.

Het is bij inwendig onderzoek of behandeling mogelijk om een eigen handdoek mee te brengen.

Risico's

Onderstaande risico's komen heel weinig voor; tegelijkertijd is het belangrijk dat je weet dat deze risico's bestaan.

Risico's voor de eiceldonor

- Infectie: Als gevolg van de eicelpunctie kan een infectie ontstaan in de eierstokken.
- Per ongeluk aanprikken van darmen, blaas of bloedvaten.
- Ovarieel Hyper Stimulatie Syndroom (OHSS): Door overmatige groei van de eiblaasjes worden eierstokken groot en kan uit de vaatwand tijdelijk vocht naar de buikholte lekken. De buik kan dan gaan opzetten. Deze lekkage zorgt ervoor dat het bloed stroperig wordt waardoor er een verhoogde kans is op trombose (bloedstolseltjes in een bloedvat). Soms komen hier andere klachten bij, zoals buikpijn, opgeblazen gevoel of brandend maagzuur. Vaak gaat dit vanzelf voorbij met goed rusthouden en goed drinken maar een enkele keer kan het een reden zijn voor opname in het ziekenhuis.

Risico's voor de wensmoeder

- Er is een verhoogde kans op zwangerschapscomplicaties zoals spontane miskraam, bloedverlies tijdens het eerste trimester, hoge bloeddruk tijdens de zwangerschap of zwangerschapsvergiftiging.

Kosten van de eiceldonatie

Het intakegesprek van de eiceldonor, de kosten voor de stimulatie en de eicelpunctie worden niet vergoed door de ziektekostenverzekeraar. De kosten van de behandeling worden per donatie berekend (zie: Passantenbrieven CVB 2025). Voor vragen hierover kun je contact opnemen met de afdeling Facturatie (013-2215229). Naast de kosten voor de IVF-behandeling maakt de eiceldonor ook andere kosten waarmee je rekening dient te houden. De kosten komen voor eigen rekening en verschillen per situatie.
De kosten die de wensmoeder maakt (voorbereiding van de baarmoeder en de terugplaatsing van de embryo's) worden alleen vergoed indien deze nog binnen de 3 vergoede IVF-pogingen vallen.

Belangrijke zaken vooraf

De praktijk heeft geleerd dat eiceldonatie een behoorlijke belasting met zich meebrengt voor alle deelnemers. Voor de wensouders is het vaak de laatste strohalm om zich aan vast te klampen. Zonder donor is er meestal geen kans meer op een zwangerschap. Toch zijn de kansen, net als bij iedere IVF-behandeling, beperkt en wordt de kans voornamelijk bepaald door de leeftijd van de eiceldonor. Deze donor voelt ook de druk van die laatste strohalm. Wanneer het allemaal niet zo voorspoedig verloopt, kan de donor dat als een persoonlijk falen ervaren.
Daarnaast kan de behandeling voor een eiceldonor tegenvallen. Het is tevens lastig te voorspellen wat de invloed van een eventuele zwangerschap of de geboorte van een kind zal zijn in de bestaande relatie tussen de eiceldonor en de wensouders. Door zorgvuldige coaching en begeleiding vooraf hopen we dat geen van de partijen schade ondervindt van de procedure.

Voor meer informatie kun je terecht bij:

- FIOM; Beginnen bij het begin
- Astrid Indekeu; Anders en toch ook gewoon
- www.freya.nl
- www.donorgegevens.nl
- www.donorconceptie.nl

Belangrijke telefoonnummers

ETZ (Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis): (013) 221 00 00
Centrum Voortplanting Brabant (CVB): (013) 221 00 60

Voor het maken van een afspraak, niet-medische vragen of het opvragen van medische gegevens: (013) 221 00 60
Van maandag tot en met vrijdag van 8.30 - 16.30 uur.

Voor medische vragen en uitslagen: (013) 221 30 06
Telefonisch spreekuur verpleegkundige
Maandag tot en met vrijdag van 8.30 - 9.30 uur en van 13.00 - 14.30 uur, donderdagmiddag van 13.30 - 14.30 uur.

Voor het doorgeven van een positieve LH test (afspraak maken IUI): 013-2210060
Op werkdagen tussen 10.00 en 12.00 uur.

Afspraak maken IUI en spoed in het weekend: (013) 221 00 60
Uitsluitend voor het maken van een afspraak voor de IUI voor de volgende dag en zaken die niet kunnen wachten tot de eerstvolgende werkdag
Zaterdag en zondag van 10.00 - 12.00 uur.

Noodgevallen: Fam: (013) 221 08 00
In noodgevallen kun je buiten kantooruren contact opnemen met Fam.

MijnETZ: medische gegevens, afspraken en uitslagen zijn in te zien via de app MyChart, te downloaden via de playstore.
Inloggen met DigiD. Meer informatie vind je op www.etz.nl/MijnETZ
Bloedprikken: www.etz./bloedprikken
Maak een afspraak.

CVB, locatie ETZ Elisabeth, route 92 | www.infocvb.nl